

Til
BUPL - Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund

Dokumenttype
Rapport

Dato
Oktober 2016

BØRN I PÆDAGOGISKE FRITIDSTILBUD - FØR OG EFTER SKOLEREFORMEN

EN STATISTISK ANALYSE

INDHOLD

1.	INDLEDNING	1
1.1	Resumé af analysens resultater	2
2.	BAGGRUND FOR ANALYSEN	1
2.1	Analysens målgruppe	1
2.2	Datagrundlag	3
3.	ANALYSER	5
3.1	Børn uden for fritidstilbud – før og efter skolereformen	5
3.2	Udsatte børn uden for fritidstilbud – før og efter skolereformen	5
3.3	Særligt om tosprogede børn	7

BILAG

Bilag 1

Kommuner som har eller har haft SFO-lignende tilbud til de 10-14-årige efter ungdomsskoleloven

1. INDLEDNING

Denne rapport beskriver resultaterne af en statistisk analyse af børn i pædagogiske fritidstilbud før og efter *Aftale om et Fagligt Løft af Folkeskolen* (herefter skolereformen), som trådte i kraft ved skoleårets begyndelse i 2014.

Analysen er finansieret af Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) og foretaget af Rambøll Management Consulting (Rambøll).

Analysens primære formål er at afdække, hvordan børns deltagelse i pædagogiske fritidstilbud har udviklet sig efter skolereformen med særligt fokus på socialt udsatte børn sammenlignet med andre børn. Derfor består analysen af to dele. *Første* del er en analyse af, hvordan andelen af børn i og uden for fritidstilbud har ændret sig fra før til efter skolereformen for henholdsvis børn i 0. til 3. klasse og børn i 4. til 7 klasse i folkeskolen. *Anden* del af analysen har specifikt fokus på gruppen af socialt udsatte børn uden for fritidstilbud før og efter skolereformen.

I analysen anvendes *fritidstilbud* som samlebetegnelse for DAGI-koderne: 153 (fritidshjem), 154 (aldersintegreret institution), 224 (SFO folkeskole), 226 (fritids-/ungdomsklub, social pædagogisk fritidstilbud). Afsættet for analysen er børn i grundskolens indskoling og mellemtrin, da de for analysen relevante fritidstilbud ikke er udbredte blandt børn i udskolingen. Populationen afgrænses endvidere til børn i kommunale skoler (skoler med ejerforhold i kategori 2) og herunder til børn i grundskoler (institutionstype 121). Det betyder, at de ca. 15. pct. af landets skolebørn, som ikke går i en kommunal grundskole (herefter 'folkeskolen'), ikke er en del af populationen for analysen. Det skyldes først og fremmest, at skolereformen primært forventes at påvirke mønstret for deltagelse i fritidstilbud hos børn i folkeskolen. Derudover skyldes det, at børn som går i private skoler ofte benytter sig af et tilhørende privat fritidstilbud. Private fritidstilbud er mindre tilbøjelige til at anvende det forældrebetalingssystem, som kommunale og selvejende fritidstilbud typisk anvender, og det er på baggrund af data fra det betalingssystem, at Danmarks Statistik (DST) registrerer børns deltagelse i fritidstilbud. Det vil sige, at børn som går i et fritidstilbud, som ikke anvender betalingssystemet, vil i data se ud til at være uden for fritidstilbud, hvilket vil føre til underestimering af den reelle dækningsgrad både før og efter skolereformen.

1.1 Resumé af analysens resultater

Boksen herunder opsummerer analysens resultater.

Boks 1: Resumé af analysens resultater

Fra før til efter skolereformen er der sket et generelt fald i andelen af børn i fritidstilbud (SFO, fritidshjem og klubtilbud).

Alle børn:

- Fra året før til året efter skolereformen (2013 til 2014) er andelen af børn i 0. til 3. klasse i folkeskolen, som går i fritidstilbud faldet fra 88 pct. til 82 pct.
- For børn i 4. til 7. klasse er der sket et fald fra 42 pct. til 35 pct.
- Efter reformen er det godt en femtedel af indskolingsbørnene, der ikke går i fritidstilbud. Samlet set står 39.707 børn i 0. til 3. klasse uden for fritidstilbud i 2014.

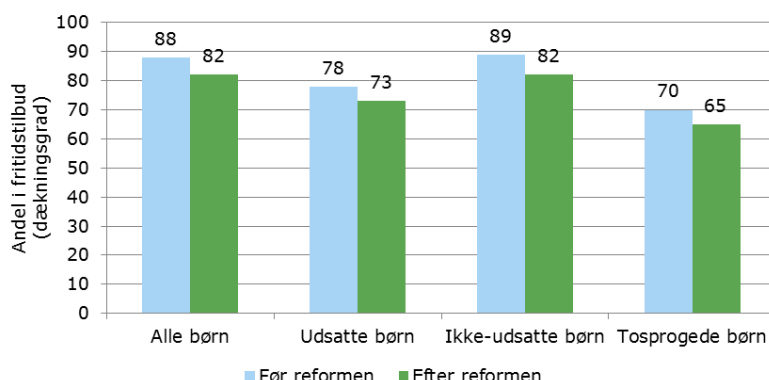
Udsatte børn:

- Fra året før til året efter skolereformen er andelen af udsatte børn i 0. til 3. klasse, som går i fritidstilbud faldet fra 78 pct. til 73 pct.
- For udsatte børn i 4. til 7. klasse er der sket et fald fra 37 pct. til 32 pct. i samme periode.
- Efter reformen er det 1 ud af 4 udsatte børn i indskolingen, der ikke går i fritidstilbud. Samlet set står 4.659 socialt udsatte børn i 0. til 3. klasse uden for fritidstilbud i 2014.

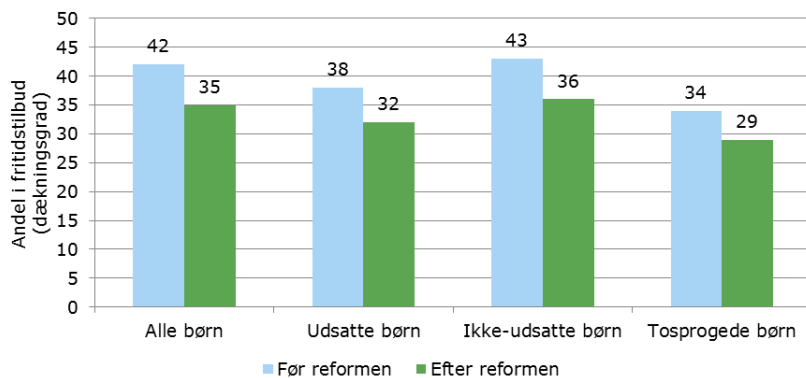
Andelen af børn i indskolingen, som ikke går i fritidstilbud er altså større blandt de udsatte børn. Det gælder både før og efter skolereformen. Også tosprogede børn står oftere uden for fritidstilbud end andre børn, idet hvert tredje tosprogede barn i indskolingen ikke går i fritidstilbud efter reformen.

Figurerne herunder opsummerer de beskrevne ændringer i dækningsgraden for fritidstilbud fra før til efter skolereformen for de børnegrupper, der indgår i analysen.

Figur 1: Ændringer i dækningsgrad for fritidstilbud, børn i 0. til 3. klasse

Note: Bemærk, at udsatte børn, ikke-udsatte børn og tosprogede børn er delkategorier af kategorien 'alle børn', men også i et vist omfang delkategorier af hinanden.

Figur 2: Ændringer i dækningsgrad for fritidstilbud, børn i 4. til 7. klasse

Note: Bemærk, at udsatte børn, ikke-udsatte børn og tosprogede børn er delkategorier af kategorien 'alle børn', men også i et vist omfang delkategorier af hinanden.

2. BAGGRUND FOR ANALYSEN

Studier foretaget af økonomer tilknyttet Aarhus Universitet har sandsynliggjort, at socialt udsatte børn¹, som har været i daglig kontakt med pædagoger tidligt i deres liv, klarer sig relativt bedre i bl.a. uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet end socialt udsatte børn, som ikke har været i kontakt med pædagoger tidligt i livet².

For børn i skolealderen viser en analyse, som Rambøll har lavet for BUPL i 2013, at der er en positiv effekt af en intensiveret pædagog-indsats i indskolingen målt på børnenes tilbøjelighed til at påbegynde en ungdomsuddannelse. Effekten forstærkes, hvis eleverne samtidigt er indskrevet i SFO/fritidshjem. Analysen fra 2013 beskæftiger sig dog ikke med effekten af SFO/fritidshjem isoleret set, og er gennemført inden skolereformen.

Med skolereformen, som trådte i kraft 1. august 2014, er skoledagene for børn i folkeskolen blevet længere på grund af øget minimumstimetallet for den samlede undervisning i fagene for hvert klassetrin. I de fleste kommuner er timer i fritidstilbud dermed omlagt til/erstattet af flere skoletimer for alle børn. Det betyder alt andet lige, at behovet for fritidshjem og lignende pasningstilbud til børn efter skole falder, fordi forskellen mellem børnenes skoletid og forældrenes arbejdstid mindskes. Det har givet anledning til debat om, hvilken rolle fritidstilbud skal spille i samfundet, herunder om der er grupper af børn, der har særligt brug for tilbuddene, men som ikke bliver tilgodeset i forbindelse med omstillingen³.

2.1 Analysens målgruppe

For at kunne vurdere skolereformens konsekvenser for børn i socialt udsatte positioner, må vi først vælge en metode til at definere hvilke børn, der kan siges at være i socialt udsatte positioner og hvilke børn, der ikke er. Det indebærer et 'valg', fordi gruppen af børn i socialt udsatte positioner defineres på forskellig vis i forskningsmæssig praksis, hvor 'social udsathed' ofte bruges som en samlet betegnelse for en bred vifte af risikofaktorer, som i forskellig grad ses at påvirke et barns livsvilkår.

Overordnet set er der en række forhold, som ser ud til at optræde i særlig høj grad i familier, hvor børnene klarer sig dårligere senere i livet, fx i skolen og på arbejdsmarkedet. Disse anvendes derfor ofte, som indikatorer for 'social udsathed':

- Familier som modtager sociale ydelser, forebyggende foranstaltninger og/eller har børn med anbringelse uden for hjemmet
- Forældre med svag tilknytning til arbejdsmarkedet
- Forældre som modtager overførselsindkomster (førtidspension, kontanthjælp)
- Forældre uden uddannelse
- Forældre med sundhedsmæssige vanskeligheder (langtidssygdom, hyppige sygehusbesøg)
- Enlige forældre
- Forældre med ikke-vestlig baggrund
- Forældre med bopæl i særligt udsatte områder

Ovenstående er udelukkende *indikatorer*, og ingen af dem er deterministiske. Børn af enlige forsørgere på overførselsindkomst behøver selvsagt ikke at være socialt udsatte. Men jo flere af

¹ Socialt udsatte børn defineres i studierne som børn, der har været anbragt uden for hjemmet eller modtaget forebyggende foranstaltninger i regi af Serviceloven

² 1) Datta Gupta, N. & M. Simonsen (2010): Non-cognitive Child Outcomes and Universal High Quality Child Care. *Journal of Public Economics* 94, 30-43.

2) Datta Gupta, N. & M. Simonsen (2012): Where to put the kids? – The Effects of Type of Non-parental Child Care on Pre-teen Skills and Risky Behavior. *Economics Letters* 116, 622-625.

3) Datta Gupta, N. & M. Simonsen (2013): Effekter af Daginstitutionstilbud. Finansieret af BUPL.

4) Datta Gupta & Simonsen (2014). Academic Performance and type of Early Childhood Care. Mimeo, Aarhus University.

³ Se fx: <https://www.foa.dk/home/forbund/presse?newsid=9A2B3954-DB94-4D95-A7B2-1DE192454876>

ovenstående risikofaktorer, som et barn oplever, jo flere ressourcer kræver det af familien at 'stå imod'⁴.

Fra SFI's børneundersøgelse ved vi, at ca. 10-15 pct. af en børneårgang er påvirket af en eller flere af ovenstående risikofaktorer. At netop disse familiekaraktistika øger risikoen for at børn klarer sig dårligere i livet end deres jævnaldrende er veldokumenteret i dansk såvel som i udenlandsk forskning⁵. KORA har i 2009⁶ undersøgt omkostningerne forbundet med udsatte børn i kommunerne, og fandt at en række baggrundsfaktorer har betydning for omkostningen ved et udsat barn. Nogen af de væsentlige faktorer er forældrenes socioøkonomiske forhold, hvor de forventede udgifter er store, hvis forældrene ikke bor sammen, hvis de er lavt-uddannede, hvis de har en lav indkomst, hvis de er på førtidspension eller kontanthjælp, eller hvis de er tidligere straffet for kriminalitet.

Afgrænsning af populationen *socialt udsatte børn* til brug for denne analyse, tager afsæt i den viden, der allerede eksisterer om betydningsfulde risikofaktorer. For ikke at definere børn i socialt udsatte positioner for smalt, anvender vi et fattigdomsbegreb som primær indikator ud fra en antagelse om, at økonomisk fattigdom i familien er forbundet med minimum 1-2 af de ovenfor listede risikofaktorer. Antagelsen er i høj grad velunderbygget af forskningen i fattigdom som økonomisk og socialt problem. Økonomisk fattigdom øger risikoen for social eksklusion forstået som ikke-deltagelse på forskellige centrale levevilkårsområder i samfundet, fx faglige/politiske aktiviteter og fritidsaktiviteter, eller mangel på sociale relationer i det hele taget. Samtidigt er økonomisk fattigdom forbundet med en række materielle afsavn, som ligeledes kan have store sociale- og sundhedsmæssige konsekvenser for familien som helhed, fx sundhedsydelse med brugerbetaling⁷. Børnefattigdom er samtidig overrepræsenteret blandt i forvejen udsatte grupper, herunder børn af enlige forældre, børn af arbejdsløse forældre og børn af etniske minoriteter.⁸ Økonomisk fattigdom er ikke en nødvendig årsag til social udsathed og er ej heller en fuldstændig tilstrækkelig årsag til social udsathed, men det er en væsentlig faktor, som optræder i uforholdsmæssig høj grad i familier, som relativt set har svært ved at klare sig i samfundet.

I fastlæggelsen af en fattigdomsgrænse og dermed definition af inklusionskriterier for analysens målgruppe, læner vi os op ad EU's fattigdomsgrænse, som definerer personer i *risiko for fattigdom*, som personer, der har en ækvivaleret disponibel indkomst svarende til under 60 pct. af medianindkomsten. Med EU's fattigdomsgrænse er gruppen, som falder indenfor, således større end hvis fattigdom defineres ud fra den nyligt afskaffede⁹ danske fattigdomsgrænse, hvor fattigdom defineres ved en disponibel indkomst svarende til mindre end 50 pct. af medianindkomsten. Ifølge 2013-tal fra Danmarks Statistik er det 7,3 pct. af befolkningen, som har en indkomst lavere end 50 pct. af medianindkomsten, mens 12,4 pct. af befolkningen har en indkomst lavere end 60 pct. af medianindkomsten¹⁰.

For dog ikke at definere fattigdom for bredt i analysen, suppleres EU's målestok for fattigdom af et tre-års-kriterium og yderligere to indikatorer, som stammer fra Ekspertudvalget for Fattigdoms anbefalinger¹¹:

⁴ HM Government (2014). An evidence review of the drivers of child poverty for families in poverty now and for poor children growing up to be poor adults. (Tilgængelig online: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/285389/Cm_8781_Child_Poverty_Evidence_Review_Print.pdf)

⁵ HM Government (2010): The Foundation Years: preventing poor children becoming poor adults. The report of the Independent Review on Poverty and Life Chances. (Tilgængelig online: <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110120090128/http://povertyreview.independent.gov.uk/media/20254/poverty-report.pdf>)

⁶ Jill Mehlbye (2009): Socialt udsatte børn i dagtilbud – indsats og effekt. Sammenfattende rapport, AKF.

⁷ SFI, 2005: Fattigdom og Social Eksklusion

⁸ The European Commission, 2013: Investing in children: Breaking the cycle of disadvantage – Denmark.

⁹ <http://www.politiko.dk/nyheder/regeringen-afskaffer-den-officielle-fattigdomsgraense>

¹⁰ <http://www.statistikbanken.dk/10518>

¹¹ Ekspertudvalg om Fattigdom (2013): En dansk fattigdomsgrænse – analyser og forslag til opgørelsesmetoder

1. Den disponible indkomst (ækvivaleret) er i tre år i træk under 60 pct. af medianindkomsten. (For en enlig svarer det til 103.200 kr. i 2013-niveau).
2. Familiens formue er tre år i træk under 100.000 kr. pr. voksen (i 2010-niveau)
3. Personen er ikke studerende og deler ikke husstand med studerende over 17 år.

Et barn indgår i målgruppen, hvis den forældremyndighedshavende opfylder de tre kriterier på et tidspunkt mellem barnets 0. og 5. leveår.

2.2 Datagrundlag

Analyserne baseres på individdata fra Danmarks Statistiks registre. Rambøll har adgang til disse registre via en opkobling til Danmarks Statistiks Forskerservice. Analysens datagrundlag består af data for alle børn i folkeskolen, som er født i perioden 2000 til 2009, dvs. børn til og med 7. klasse i 2014. Vi har baggrundsdata for alle folkeskolens børn født i perioden 2000-2009 inklusiv baggrundsdata på deres forældre. Vi har baggrundsdata for børnenes forældre fra to år før barnet blev født og frem til i dag. Tabellen herunder viser de registre, der er til rådighed for analysen.

Table 1: Oversigt over tilgængelige registre i Danmarks Statistik

Register	Anvendelse
Befolkningsstatistikken	Baggrund (alder, etnicitet, køn, bopæl, familietype, nummer i søskenderækken) for børn og forældre
Indkomststatistik	Lønindkomst, bruttoindkomst og socioøkonomisk klassifikation af forældre
Uddannelse	Højst fuldførte uddannelse for forældre
Kriminalitetsstatistik	Kriminalitet – afgørelser og bødestørrelser
Dagtilbud og SFO	Vuggestue, børnehave, SFO/fritidshjem
Sundhed	Sygehusbenyttelse, sygesikring

Herudover benyttes offentlige registre som *nogleta1.dk* til at bestemme kommunale baggrundsfaktorer. Med cpr-nummeret som nøgle tilkøbes socioøkonomiske karakteristika om børnene og deres forældre. De koblede registre benyttes til at identificere gruppen af børn i socialt udsatte positioner.

Tabellerne herunder beskriver analysens målgruppe ved brug af de valgte kriterier for social udsathed.

Table 2: Overordnet beskrivelse af populationen

	Før reform - Efterår 2013	Efter reform – Efterår 2014
Alle børn i populationen		
Antal	373.867	371.689
Socialt udsatte børn i populationen		
Antal	32.801	31.456
Andel af populationen	8,8 pct.	8,5 pct.
Ikke-udsatte børn i populationen		
Antal	341.066	340.233
Andel af populationen	91,2 pct.	91,5 pct.

Den samlede population udgøres af alle børn, der i årene 2013 og 2014 var indskrevet i 0. til og med 7. klasse i folkeskolen. Enkelte er sorteret fra på grund af manglende data på analysens centrale variable, fx forældres indkomst. Derudover er børn i 4. til 7. klasse med bopæl i en af de 33 kommuner, som har SFO-lignende tilbud til 10-14-årige børn efter ungdomsskoleloven taget ud af analysen (se bilag 1 for en oversigt over kommunerne). Det er gjort, fordi denne type tilbud ikke kan identificeres i registrene, hvorfor det vil se ud som om, at den berørte gruppe af børn ikke har været indskrevet i et fritidstilbud.

Samlet set giver det en populationstørrelse på ca. 370.000 børn både før og efter reformen. Heraf er ca. 30.000 socialt udsatte defineret ud fra ovenfor beskrevne kriterier svarende til ca. 9 pct. af den samlede population. I tabellen nedenfor beskrives populationen inddelt i klassetrin på centrale parametre.

Table 3: Beskrivende statistik for populationen (opgjort i efteråret 2013)

Variabel	0.klasse til 3.klasse		4.klasse til 7.klasse **	
	Udsatte børn	Andre børn	Udsatte børn	Andre børn
Andel drenge	52,1 pct.	51,4 pct.	51,2 pct.	50,1 pct.
Andel tosprogede ¹²	35,7 pct.	4,2 pct.	30,9 pct.	3,6 pct.
Andel med enlig forælder	41,1 pct.	21,2 pct.	42,4 pct.	24,3 pct.
Førstefødte	34,0 pct.	42,8 pct.	31,2 pct.	43,4 pct.
Gns. antal i familien	4,2	4,0	4,2	4,0
Mødrene:				
Alder ved fødsel	28 år	30 år	28 år	29 år
Indkomst	102.606 kr.	156.689 kr.	93.694 kr.	136.444 kr.
Antal år uddannet efter grundskole	1,6 år	3,1 år	1,4 år	2,9 år
Kriminalitet (antal domme)	0,9	0,4	1,0	0,4
Sundhed (kr. i sygesikring)	69.521 kr.	73.007 kr.	87.721 kr.	85.212 kr.
Fædrene:				
Alder ved fødsel	32 år	32 år	31 år	32 år
Indkomst	107.195 kr.	194.175 kr.	97.015 kr.	172.560 kr.
Antal år uddannet efter grundskole	1,7 år	2,9 år	1,7 år	2,8 år
Kriminalitet (antal domme)	5,0	1,7	4,6	1,6
Sundhed (kr. i sygesikring)	37.684 kr.	36.310 kr.	44.707 kr.	39.991 kr.
Bopæl				
Andel i land- eller yderkommuner	36,8 pct.	36,5 pct.	41,8 pct.	40,4 pct.
Antal indbyggere	135.347	102.639	136.083	92.500
Socioøkonomiske indeks	1,05	0,97	1,02	0,95
Antal børn	18.837	214.355	13.964	126.711

Note: * Der er en signifikant forskel i på alle karakteristika på et 1 pct. signifikantniveau. Kun variablene andel drenge er signifikante på 10 % -niveau for både indskoling og udskoling og variabelen andel land og yderkommuner er in-signifikant for indskolingen. ** antallet af børn for 4. til 7. klasse må forventes at være større på landsplan, da 33 kommuner er sorteret fra i denne analyse som følge af manglende datagrundlag for tilbud efter ungdomsskoleloven.

Da tildelingen af økonomisk fripladstilskud er beregnet efter husholdningens indtægtsgrundlag vil en stor del af børnene, som i analysen betegnes som værende socialt udsatte, være berettiget til hel eller mestendels økonomisk friplads. Tilsvarende vil en stor del af børnene i gruppen af ikke-udsatte børn, hvis forældre tjener under gennemsnittet være delvist berettiget til en økonomisk friplads. Tilskuddets størrelse varierer i 95 kategorier gående fra 100 pct. af egenbetalingen for husholdningens indkomster under ca. 166.000 kr. og 1 pct. af egenbetalingen for husholdningens indtægter over ca. 517.000 kr. (2016-tal). Dertil kommer fradrag for enlige og antallet af søskende i husholdningen¹³.

¹² Tosprogede defineres som indvandrere og efterkommere følgende definitionen anvendt af Danmarks Statistik: <http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=20703&sid=indv2015>

¹³ Se evt.: <http://uvm.dk/Dagtilbud/Tilskud-og-egenbetaling/Oekonomisk-fripladstilskud>

3. ANALYSER

3.1 Børn uden for fritidstilbud – før og efter skolereformen

Første del af analysen er en beskrivende analyse af alle folkeskolebørns deltagelse i pædagogiske fritidstilbud før og efter reformen.

Overordnet viser analysen, at andelen af børn, som går i fritidstilbud, falder fra før til efter skole-reformen. Det gælder både børn i indskolingen og børn på mellemtrinnet.

Tabellen viser, at fra efteråret før (2013) til efteråret efter skolereformen (2014) er andelen af den samlede børnegruppe i 0. til 3. klasse, som går i fritidstilbud faldet fra 88 pct. til 82 pct. For den samlede børnegruppe i mellemskolen er der sket et fald fra 42 pct. til 35 pct.

Det svarer til et procentuelt fald i andelen af indskrevne på 6,6 pct. i indskolingen og 16,6 pct. på 4. til 7. klassetrin. Udviklingen er således mest markant for de større børn.

Hvis andelen af børn i fritidstilbud var opretholdt efter reformen, så ville 23.232 flere børn have været omfattet af fritidstilbud fra 0. til 7. klassetrin¹⁴.

I alt står 39.707 børn i 0. til 3. klasse uden for fritidstilbud efter reformen (2014).

Tabel 4: Ændringer i dækningsgrad for alle børn, opdelt i klassetrin

	0. klasse til 3. klasse		4. klasse til 7. klasse **	
	Før reform	Efter reform	Før reform	Efter reform
Antal børn i alt	233.192	226.079	140.675	145.610
Andel i fritidstilbud	88,2 pct.	82,4 pct.	42,2 pct.	35,2 pct.
Det procentuelle fald af børn i fritidstilbud*		6,6 pct.		16,6 pct.
Antal børn i fritidstilbud efter reform		186.372		51.245
Antal børn i fritidstilbud efter reform hvis dækningsgrad før reform var opretholdt		199.402		61.447

Note: *Det procentuelle fald i fritidstilbud er beregnet ved formlen: procent i fritidstilbud før reform minus procent i fritidstilbud efter reform divideret med procent i fritidstilbud før reform.

**antallet af børn for 4. til 7. klasse må forventes at være større på landsplan, da 33 kommuner er sorteret fra i denne analyse som følge af manglende datagrundlag for tilbud efter ungdomsskoleloven

3.2 Udsatte børn uden for fritidstilbud – før og efter skolereformen

Anden del af analysen belyser, hvordan de socialt udsatte børns deltagelse i fritidstilbud har ændret sig fra før til efter skolereformen sammenlignet med ikke-udsatte børn.

Tabellen herunder viser, hvordan dækningsgraden for udsatte børn har ændret sig fra før til efter skolereformen.

¹⁴ Det skal bemærkes, at dette tal er beregnet uden tal 4. til 7. klassetrin for de 33 kommuner som har SFO-lignende tilbud efter ungdomsskoleloven

Tabel 5: Ændringer i dækningsgrad for udsatte børn sammenlignet med ikke-udsatte børn, opdelt i klassetrin

	0. klasse til 3. klasse		4. klasse til 7. klasse **	
	Før reform	Efter reform	Før reform	Efter reform
Udsatte børn				
Antal udsatte børn i populationen	18.837	17.461	13.964	13.995
Andel udsatte børn i populationen	8,1 pct.	7,7 pct.	9,9 pct.	9,6 pct.
Andel af udsatte børn i fritidstilbud	78,1 pct.	73,3 pct.	37,6 pct.	32,0 pct.
Det procentuelle fald af udsatte børn i fritidstilbud*		6,1 pct.		14,9 pct.
Antal udsatte børn i fritidstilbud efter reformen		12.802		4.481
Antal udsatte børn i fritidstilbud efter reform, hvis dækningsgrad var opretholdt		13.637		5.262
Ikke-udsatte børn				
Antal ikke-udsatte børn i populationen	214.355	208.618	126.711	131.615
Andel ikke-udsatte børn i populationen	91,9 pct.	92,3 pct.	90,1 pct.	90,4 pct.
Andel af ikke-udsatte børn i fritidstilbud	89,0 pct.	83,2 pct.	42,7 pct.	35,5 pct.
Det procentuelle fald af ikke-udsatte børn i fritidstilbud*		6,5 pct.		16,9 pct.
Antal ikke-udsatte børn i fritidstilbud efter reformen		173.570		46.764
Antal ikke-udsatte børn i fritidstilbud efter reform, hvis dækningsgrad var opretholdt		185.670		56.200

Note: *Det procentuelle fald i fritidstilbud er beregnet ved formlen: procent i fritidstilbud før reform minus procent i fritidstilbud efter reform divideret med procent i fritidstilbud før reform.

**antallet af børn for 4. til 7. klasse må forventes at være større på landsplan, da 33 kommuner er sorteret fra i denne analyse som følge af manglende datagrundlag for tilbud efter ungdomsskoleloven

For de socialt udsatte børn er andelen af børn i 0. til 3. klasse, som går i fritidstilbud, faldet fra 78 pct. til 73 pct. fra før til efter skolereformen. For udsatte børn i 4. til 7. klasse er der sket et fald fra 38 pct. til 32 pct. i samme periode.

Det svarer til et procentuelt fald i andelen af udsatte børn indskrevet i fritidstilbud på 6,1 pct. i indskolingen og 14,9 pct. på 4. til 7. klassetrin. Faldet i andelen af børn i fritidstilbud fra før til efter reformen er lidt større for de ikke-udsatte børn end for de udsatte børn (6,5 pct. for børn i indskolingen og 16,9 pct. for børn i mellemskolen).

Sammenlignet med gruppen af ikke-udsatte børn, er der en større andel af de udsatte børn, som ikke er indskrevet i fritidstilbud. Det gælder både før og efter skolereformen. Efter reformen er 73pct. af de udsatte børn i 0. til 3. klasse indskrevet i fritidstilbud mod 83 pct. af de ikke-udsatte børn.

Hvis andelen af børn i fritidstilbud var opretholdt efter reformen, så ville 1.616 flere udsatte børn have været omfattet af fritidstilbud fra 0. til 7. klassetrin¹⁵.

¹⁵ Det skal bemærkes, at dette tal er beregnet uden tal for 4. til 7. klassetrin for de 33 kommuner som har SFO-lignende tilbud efter ungdomsskolelovgiven

I alt står 4.659 udsatte børn i 0. til 3. klasse uden for fritidstilbud efter reformen (2014).

3.3 Særligt om tosprogede børn

Tosprogede børn defineres som børn, som enten er indvandrere eller efterkommere følgende definitionen, der anvendes af Danmarks Statistik¹⁶. At være tosproget er ikke i sig selv en indikator for udsathed. Som det fremgår af populationsbeskrivelsen er de tosprogede børn dog overrepræsenteret i gruppen af udsatte børn. Hvis der alene ses på tosprogede børns deltagelse i fritidstilbud, så ses der også her et fald fra før til efter skolereformen.

Efter reformen går 65 pct. af de tosprogede børn i 0. til 3. klasse i fritidstilbud. Ca. hvert tredje tosprogede barn i indskolingen står dermed uden for fritidstilbud.

Tablet 6: Tosprogede i populationen opdelt på klassetrin

	0. til 3. klasse		4. til 7. klasse	
	Før reform (2013)	Efter reform (2014)	Før reform (2013)	Efter reform (2014)
Antal tosprogede	15.624	14.851	8.866	9.721
Andel tosprogede af den fulde population	6,7 pct.	6,6 pct.	6,3 pct.	6,7 pct.
Andel tosprogede i fritidstilbud	70,2 pct.	65,4 pct.	34,3 pct.	29,4 pct.

¹⁶ <http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=20703&sid=indv2015>

BILAG 1

KOMMUNER SOM HAR ELLER HAR HAFT SFO-LIGNENDE TILBUD TIL DE 10-14-ÅRIGE EFTER UNGDOMSSKOLELOVEN

- Bornholm
- Brønderslev
- Favrskov
- Frederikssund
- Faaborg-Midtfyn
- Greve
- Hillerød
- Holbæk
- Horsens
- Jammerbugt
- Kalundborg
- Kerteminde
- Kolding
- Langeland
- Lejre
- Lolland
- Mariagerfjord
- Middelfart
- Norddjurs
- Nordfyn
- Nyborg
- Odense
- Rebild
- Slagelse
- Solrød
- Struer
- Syddjurs
- Thisted
- Tønder
- Vallensbæk
- Ærø
- Aalborg
- Aarhus